

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور (تبصره «۱۶» و بندهای الحاقی - مباحث بانکی)

تبصره «۱۶» لایحه بودجه کشور پیرامون مباحث بانکی است. در گزارش کمیسیون تلفیق بودجه، اصلاحاتی پیرامون مفاد این تبصره به تصویب رسید که در ادامه مورد بحث قرار خواهد گرفت.

مخصوص سخن علنی

بند «ب» - تسهیلات قرض الحسنه ازدواج

در گزارش کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۳۹۷، مبلغ تسهیلات قرض الحسنه ازدواج به هریک از زوجین به ۱۵۰ میلیون ریال افزایش یافته است. با فرض پرداخت تعداد یک میلیون و سیصد هزار (۱,۳۰۰,۰۰۰) تسهیلات قرض الحسنه ازدواج در سال ۱۳۹۷، به حدود ۲۰۰ هزار میلیارد ریال منابع نیاز است. با توجه به اینکه سایر تکالیف تسهیلات قرض الحسنه مندرج در بندهای «ج» و «د» تبصره «۱۶» لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ نیز بالغ بر ۳۰ هزار میلیارد ریال است، در مجموع منابع مورد نیاز برابر ۲۳۰ هزار میلیارد ریال خواهد بود. با توجه به بازپرداخت حداقل ۲۰ درصد از تسهیلات قرض الحسنه ازدواج (حداقل ۱۰۰ هزار میلیارد ریال) و رشد حداقل ۲۰ درصدی سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز (حدود ۱۰۰ هزار میلیارد ریال) در طول سال ۱۳۹۷، برای افزایش تسهیلات قرض الحسنه ازدواج به ۱۵۰ میلیون ریال لازم است، معادل ۳۰ هزار میلیارد ریال از منابع قرض الحسنه جاری تسهیلات قرض الحسنه پرداخت شود این میزان حدود ۳ درصد از مانده سپرده‌های قرض الحسنه جاری (پس از کسر سپرده قانونی) است و بدون اختصاص این منابع، نتیجه قطعی افزایش صف دریافت تسهیلات قرض الحسنه ازدواج خواهد بود.

در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ نیز استفاده از منابع قرض الحسنه جاری به بانک مرکزی و بانک‌ها تکلیف شد، ولی تاکنون عملکردی نداشته است و لازم است این حکم با صراحت بیشتری در بودجه سال آینده تکرار شود. شایان ذکر است در حال حاضر سپرده‌های قرض الحسنه جاری بانک‌ها بالغ بر ۱,۰۰۰ هزار میلیارد ریال است که با کمترین هزینه در اختیار بانک‌ها قرار گرفته است. متن پیشنهادی جهت الحاق به بند «ب» به شرح ذیل است:

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۴۸

شماره چاپ:

۸۰۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۱۰/۲۸

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفتر: مطالعات

اقتصادی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۵۷۵۲

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۱۱/۷

<p>کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند به میزان کل سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز و حداقل ده درصد (۱۰٪) سپرده‌های قرض الحسنه جاری سپرده‌گذاران نزد آنها، تسهیلات قرض الحسنه با اولویت تسهیلات قرض الحسنه ازدواج پرداخت نمایند. بانک مرکزی وظیفه نظارت بر اجرای این بند و جریمه بانک‌های متخلف در این زمینه را برعهده دارد.</p>	<p>الحاقی به بند «ب»</p>
---	----------------------------------

همچنین جهت ایجاد ضمانت اجرا برای قانون و ایجاد زمینه نظارت مجلس و عموم مردم بر عملکرد

بانک‌ها در موضوع وام ازدواج پیشنهاد می‌شود حکم ذیل نیز به بند «ب» الحاق شود:

الحاقی به بند «ب»	بانک مرکزی موظف است به منظور تسهیل نظارت عمومی از ابتدای سال ۱۳۹۷ به صورت ماهیانه، مانده سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز و جاری، مانده تسهیلات قرض الحسنه، تعداد متقاضیان در صف و تعداد تسهیلات پرداخت شده را به تفکیک هر بانک و هر استان برای عموم منتشر نماید.
-------------------------	--

بند «ج»- تسهیلات قرض الحسنه به مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) و بهزیستی

حکم بند «ج» تبصره «۱۶» لایحه بودجه، بدون تغییر در کمیسیون تلفیق تصویب شد. شایان ذکر است یکی از مشکلات مددجویان این نهادهای حمایتی کسری تضامین و وثایق مورد نیاز بانک‌هاست. این درحالی است که کمیته امداد و بهزیستی به علت رابطه مستمری که با مددجو دارند می‌توانند به راحتی بازپرداخت تسهیلات را برای بانک‌ها ضمانت کنند و دسترسی مددجویان به تسهیلات بانکی را تسهیل نمایند. لذا پیشنهاد می‌شود حکم ذیل نیز به بند «ج» الحاق شود:

الحاقی به بند «ج»	کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی می‌توانند جهت تسهیل در دریافت تسهیلات توسط مددجویانشان، سازوکارها و اقدامات لازم را جهت ارائه تضامین و وثایق لازم به بانک‌ها به کار گیرند.
-------------------------	---

بند «ه»- تنفیذ و اصلاح تبصره «۳۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۵

نام بانک	حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از بانکها	حداقل افزایش سرمایه دولت در بانکها	حداکثر تسویه مطالبات قانونی بانکها از دولت
ملی ایران	۹۳/۸	۰	۹۳/۸
سپه	۴۵	۱۳/۵	۳۱/۵
کشاورزی	۹۶/۶	۱۶/۴	۸۰/۲
صنعت و معدن	۲۰/۴	۱۹/۸	۰/۶
توسعه صادرات	۱۰/۲	۸/۸	۱/۴
توسعه تعاون	۱	۱	۰
صادرات ایران	۲۵	۰	۲۵
تجارت	۳۵/۹	۰	۳۵/۹
ملت	۱۷/۲	۰	۱۷/۲
رفاه کارگران	۵/۲	۰	۵/۲
مسکن	۱۰۰	۱۰۰	۰
مجموع	۴۵۰/۳	۱۵۹/۵	۲۹۰/۸

با توجه به اینکه در جدول ذیل تبصره «۳۵» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ (جدول مقابل) برخلاف افزایش سرمایه دولت در بانک‌ها و تسویه مطالبات بانک‌ها از دولت، برای بخشش سود تسهیلات منابعی در نظر گرفته نشده بود، دولت در بند «ه» درصدد بوده است این مشکل را با کاهش سهمیه افزایش سرمایه یکصد هزار میلیارد ریالی دولت در بانک مسکن حل کند، به همین دلیل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ آمده است: «در جدول ذیل تبصره «۳۵» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ و در ردیف بانک مسکن عبارت «حداقل افزایش سرمایه دولت در بانک مسکن و بخشودگی سود و جرائم تسهیلات کمتر از یک میلیارد ریال» اضافه و برای سال ۱۳۹۷ تنفیذ می‌گردد».

این متن در حالی در لایحه بودجه مطرح شده بود که اخیراً در مجلس تصویب شده بود، ولی به دلیل ابهامی که در این متن وجود دارد،^۱ در گزارش کمیسیون تلفیق آمده است: «در ذیل جدول تبصره «۳۵» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ این عبارت اضافه می‌شود: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران سهم هر بانک را تعیین و ابلاغ می‌کند».

نکته حائز اهمیت این است که در متن مصوبه کمیسیون تلفیق بدون اینکه ماده (۳۵) قانون اصلاح بودجه سال ۱۳۹۵ برای سال ۱۳۹۷ تنفیذ شود، این حکم اصلاح شده است و لذا قابلیت اجرا در سال ۱۳۹۷ نخواهد داشت. ضمن اینکه در جدول ذیل تبصره «۳۵» سهم هر بانک تعیین شده است و لذا اضافه کردن عبارت «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران سهم هر بانک را تعیین و ابلاغ می‌کند» متعارض و بی‌معناست. لذا پیشنهاد می‌شود حکم زیر جایگزین مصوبه کمیسیون تلفیق شود:

اصلاح	تبصره «۳۵» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ با درج عبارت زیر در ذیل جدول (۱)،
جزء	برای سال ۱۳۹۷ تنفیذ می‌گردد:
بند	«مانده مصرف نشده سهمیه بانک مسکن در ستون اول جدول شماره ۱ (حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از
«ه»	بانک‌ها) با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت وزیران، بین سایر بانک‌ها توزیع می‌گردد».

بند «و» - افزایش سرمایه بانک‌ها

بند «و» لایحه بودجه با وجود ابهاماتی که در مورد افزایش سرمایه دولت در پست بانک وجود دارد، بدون تغییر در کمیسیون تلفیق تصویب شده است.

دولت با استناد به تبصره «۲» ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴، در ردیف ۱۰ ذیل ردیف ۱۰۱۰۰۰ جدول ۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ به موضوع افزایش سرمایه بانک‌های دولتی از محل واگذاری باقیمانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌ها به میزان ۲۰۰۰ میلیارد ریال اشاره کرده است، ولی نسبت به اجرای تبصره «۳» این ماده، پیرامون بازسازی ساختار مالی و استقرار حاکمیت شرکتی در بانک‌های دولتی، علیرغم نزدیک شدن به پایان مهلت قانونی آن (اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷) تاکنون اقدام اثربخشی انجام نداده است. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود کلیه افزایش سرمایه‌های بانک‌های دولتی در سال آتی منوط به اجرای حکم تبصره «۳» این ماده شود. متن الحاقی به شرح ذیل است:

الحاقی	در سال ۱۳۹۷ هرگونه افزایش سرمایه در بانک‌های دولتی از محل منابع دولتی و احکام بودجه سنواتی منوط به اجرای
به بند	تبصره «۳» ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مبنی بر بازسازی ساختار مالی و
«و»	استقرار حاکمیت شرکتی در بانک‌های دولتی است. مرجع تشخیص این بند، بانک مرکزی است.

۱. اولاً امکان اضافه شدن عبارت مذکور در ردیف بانک مسکن در جدول نیست و عبارت فوق باید ذیل جدول و به صورت تبصره اضافه شود. ثانیاً با توجه به اینکه در ستون اول جدول شماره (۱)، حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها ذکر شده است و سایر بانک‌ها از این میزان استفاده کرده‌اند، در صورتی که میزان افزایش سرمایه بانک مسکن از یکصد هزار میلیارد ریال کاهش باید (برای مثال به ۵۰ هزار میلیارد ریال)، مانده مبلغ مزبور صرفاً باید صرف بخشش سود تسهیلات بانک مسکن شود که قریب به اتفاق آنها کمتر از یک میلیارد ریال است. لذا ضروری است ارقام ستون اول جدول شماره (۱) نیز اصلاح شود یا اجازه اصلاح آن به هیئت دولت داده شود.

بند الحاقی پیرامون تسهیلات قرض الحسنه به کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران

اختصاص ۲۰ هزار میلیارد ریال از منابع قرض الحسنه بانکها که توسط عموم مردم تجهیز شده است به کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران خلاف عدل و ترجیح بلامرجه است.

کارکنان سایر دستگاههای اجرایی مانند سپاه پاسداران، نیروی انتظامی، آموزش و پرورش، پرستاران، کارگران معادن و... نیز وضع مشابه یا بدتر از پرسنل ارتش دارند، همچنین بخشی از مردم نیز که اشتغال آزاد دارند نیز وضع مشابهی دارند. لذا در صورتی که در قوانین بودجه سنواتی بنا به تخصیص منابع قرض الحسنه به اقشار خاصی گرفته شود، خلاف عدل است و این رویه در سالهای آینده توسط ارتش و نهادهای دیگر نیز تکرار خواهد شد.

لذا پیشنهاد می شود بند الحاقی مزبور حذف شود و مشکلات کارکنان ارتش از طرق دیگر و یا از طریق مذاکره ارتش با بانکها (به ویژه بانکهایی که زیرمجموعه این نهاد و بنیاد تعاون آن هستند) دنبال شود.

حذف جزء	حذف بند الحاقی ۱ به تبصره «۱۶» (تسهیلات به کارکنان ارتش: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در جهت بهبود معیشت کارکنان ارتش ... تا اقدام نمایند)
------------	---

بند الحاقی پیرامون بخشش جریمه های بدهکاران بانکی

بررسی ها نشان می دهد بخش عمده بدهکاران بانکها تولیدکننده نیستند که تأخیر آنها در بازپرداخت به دلیل مشکلات اقتصادی بوده باشد. به عکس بخش قابل توجهی از مطالبات غیرجاری بانکها را «نکول اختیاری» تشکیل می دهد.

تصویب این حکم و احکام مشابه در قوانین قبلی مانند تبصره «۳۵» قانون اصلاح بودجه سال ۱۳۹۵ برای بدهکاران بانکی بدآموزی خواهد داشت و آنها همواره به امید تصویب قوانین مشابه بدهی خود به بانکها را پرداخت نخواهند کرد و در بلندمدت به افزایش مطالبات غیرجاری بانکها منجر خواهد شد.

همچنین با توجه به اینکه مطالبات بانکها مربوط به سالهای گذشته در صورت های مالی آنها منعکس شده است و درآمد مرتبط با آن شناسایی شده و بین سپرده گذاران و سهامداران قبلی توزیع شده است، تکلیف به بخشش این سود در حال حاضر منجر به شناسایی زیان قابل توجه به بانکها، تشدید وضعیت وخیم آنها و تحمیل زیان به سهامداران فعلی بانک و بالتبع تضعیف بازار سرمایه خواهد شد. شایان ذکر است که در حال حاضر برخی بانکها با توجه به منابع خود با تصویب هیئت مدیره، پیشنهادهای مشابهی به تسهیلات گیرندگان می دهند، ولی تکلیف قانونی آن در بودجه واجد اشکالات فوق است و لذا پیشنهاد می شود، حذف گردد.

حذف بند الحاقی ۲ به تبصره «۱۶» (بخشش جریمه مطالبات بانکها: به منظور تشویق تولیدکنندگان و تا تسویه نمایند).	حذف جزء
--	---------